

یادداشت

لوح آب، سفید نیست

محمد ارشدی*

● مسئله آب در ایران جدی است. با برجه‌شدن این مسئله وخیم، کنشگران و متخصصان رشته‌های مختلف دست به کار ارائه راهکار شدند و چندین سال است که کار ارائه طریقه‌ها در فضای عمومی سکه شده است؛ تا حدی که حتی کسانی که تجربه اندکی هم در این موضوع از دید شناخت شرایط و پیشینه مسائل دارند، به‌راحتی خود را در جایگاه نقد و تبیین سیاست و راهکارها می‌بینند. این رویکرد به آن باور تکیه دارد که لوح آب، سفید است و نقطه شروع تاریخ آب از امروز.

مسئله بفرنج امروز آب، محصول کنش‌های فردی و جمعی جامعه ایرانی و طبیعت ایرانی در طول سال‌ها و دهه‌های گذشته، به‌ویژه با شروع توسعه مدرن از دهه ۱۳۴۰ به بعد است؛ سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای-بیشتر بر محور برداشت حداکثری منابع آب سطحی و زیرزمینی- چون خودکفایی کشاورزی، توسعه صنایع بزرگ، توسعه پایدار سکونتگاه‌های شهری و همچنین نبل به سوی سبک زندگی مصرفانه و فراخ‌دستانه، شکل‌دادن نهادهای اجتماعی کلاسیک وارداتی از قبیل سازمان‌های دولتی و قواعد رسمی و غیررسمی عاریت‌گرفته از غرب و حتی تشکلهای مدرن غبردولتی شیک بی‌خاصیت و بی‌اثر، ورود تکنولوژی‌های مدرن مهاجم و تخریبگر که باعث تشدید بی‌رویه بهره‌برداری از منابع آب شده است. این فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه ایرانی منجر به تحمیل فشار بیش از توان به منابع آبی این سرزمین شده و پیامدهای ناگواری چون خشک‌شدن رودخانه‌ها، آبخوارها، فرونشست زمین، خالی‌شدن روستاها، تخریب سرمایه‌گذاری‌های مختلف، افزایش ریسک‌های مختلف اقتصادی و به طور کلی خطر زوال تمدنی جدی و محتمل در این خطه از کره خاکی شده است.
خرداد این اتفاق از آنچه در ذهنیت جامعه و تصمیم‌گیرندگان از موضوع وجود دارد، بسیار به واقعیت نزدیک‌تر و محتمل‌تر است.

اما در نقطه مقابل برای مدیریت یا تعدیل این مسئله نیز پاسخ‌ها و اقدامات اصلاحی متعدد نهادی در قالب تبیین سیاست‌های پایداری، شکله‌ی مدل‌های تشکیلات سازمانی متعدد و اتخاذ تدابیر قانونی وقاعده‌سازی مختلف شکل گرفته است. این سیاست‌های دوراندیشانه و پایدار از ممنوعه اعلام‌کردن دشت‌های بحرانی در دهه ۴۰ و موضوع تعادل‌بخشی منابع آب زیرزمینی تا راهبردهای بلندمدت توسعه منابع آب و سیاست‌های جدید با هدف حفاظت از منابع آب را شامل می‌شود. در توسعه ظرفیت‌های سازمانی-اجرایی، سازمان‌های مختلف تحقیقاتی، اجرایی و تصمیم‌گیری از نهادهای تصمیم‌گیری عالی چون شورای عالی آب گرفته تا انجمن‌ها و شرکت‌های خصوصی و تشکلهای مردمی فعال در حوزه حفاظت کسمی و کیفی از آب در دهه‌های گذشته اقدامات متعدد صورت گرفته و ظرفیت‌های تشکیلاتی و سازمانی گوناگونی شکل یافته است. همچنین، قانون‌گذاری‌ها وقاعده‌سازی رسمی صورت‌گرفته از طریق تصویب قوانین، نظام‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و استانداردهای مختلف نظام تخصصی آب، ضوابط و معیارهای متعدد تصویب‌شده در آب، ضوابط و معیارهای مختلف تصویب‌شده در نظام فنی-اجرایی آب کشور و... است. با توجه به اهمیت طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری به‌عنوان یک بخش مهم در حکمرانی آب در دهه‌های گذشته به دلیل تمرکز بر عرضه بیشتر آب، درک این نظام فنی-اجرایی آب و ظرفیت‌ها وساختارهای آن برای درک مسئله امروز آب بسیار ضروری است. به هر نحو، این اصلاحات گسترده نهادی آبی که گاه به صورت ناقص یا ناکارآمد یا کژکارکرد اجرا شده است، امروز رد خود را بر صفحه نهاد تصمیم‌گیری و حکمرانی آب گذاشته و وجود دارند.

بنابراین امروز در جنبه مجموعه‌ای از نهادهای در لباس سیاست‌ها، قوانین و قواعد و سازمان‌ها و همچنین طرح‌های سرمایه‌گذاری قرار داریم که برای تبیین سیاست‌ها و راهکارهای اصلاحی آب نیازمند شناخت دقیق از سرگذشت این اصلاحات آبی در دوران مدرن هستیم. به گونه‌ای که اتخاذ هر سیاست اصلاحی بدون دانسته تاریخ نظام کنونی امروز آب، به بیراهه رفتن است.

لِذا، نیاز است در اولین گام این اصلاحات آبی، خوب یا بد، موفق یا ناموفق، در ایجاد حافظه آبی جامعه به‌عنوان یکی از منابع مهم شناخت و معرفت، شناسایی، ثبت و مستند شدن تا نسل‌های جوان یا متخصصان دغدغه‌مند ناآشنا با مسیر طی شده آب در دیگر رشته‌ها، به این منبع شناختی برای تصمیم‌گیری و انجام کنش مطلوب فردی و جمعی خود مجهز شوند. به‌همین دلیل مدتی است که با هدف تولید و مدیریت دانش از سوابق و کارکردهای نهادهای حکمرانی آب در دهه‌های گذشته در ایران بوششی تحت عنوان «خانواده آب: روشنی فرهنگ و اندیشه»، شکل گرفته است. تلاش می‌شود بخشی از این حرکت جمعی در آینده از طریق همین رسانه منعکس شود.

● **عضو شورای راهبردی اندیشکده تدبیر آب**

شکوفه حبیب‌زاده: واگذاری بنگاه‌های اقتصادی در چند دهه گذشته، همواره چالش‌هایی جدی برای کشور به همراه آورده است. از واگذاری ماشین‌سازی هیگو و آذرباد و مجتمع کشت‌وصنعت هفت‌تپه گرفته تا واگذاری بسیاری از شرکت‌های پتروشیمی و پالایشی که نه‌تنها مشکلات جدید مدیریتی در این صنعت را به همراه آورده؛ بلکه حتی در برخی موارد مانند واگذاری شرکت بازرگانی پتروشیمی، پای فساد اقتصادی را به میان کشیده است. با چنین پیشینه درخشانی! واگذاری یک پالایشگاه بزرگ و استراتژیک می‌تواند ضربه محکم‌تری بر این صنعت باشد. با وجود آنکه دولت روحانی همیشه بر دولت احمدی‌نژاد و شیوه واگذاری بنگاه‌های اقتصادی نقد وارد می‌کرد، حالا دولت دوازدهم اقدامی عجیب را در پیش گرفته و ۱۷ درصد سهام شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند را به شرکت سرمایه‌گذاری سازمان تأمین اجتماعی (شتسا) در غالب رد دیون، واگذار کرده است. اقدامی که به دلیل شباهت با اشتباهات فاحش در دولت‌های نهم و دهم، نگرانی جدی‌ای را برای آینده این پالایشگاه مهم و استراتژیک ایجاد کرده است. در این میان، کارکنان این پالایشگاه در نامه‌ای اعتراضی به آیت‌الله درینجف‌آبادی، خواستار توقف این واگذاری شده‌اند. پیش‌تر آنها در سال ۱۳۹۶ نیز با پیگیری این نماینده ولی فقیه، نماینده این شهر و دیگر مقامات استانی، مانع این خصوصی‌سازی شده بودند. در این نامه به تجربه‌های ناموفق واگذاری اشاره شده و آمده: «منشأ این نگرانی‌ها عموماً به خصوصی‌سازی‌های ناموفق در سال‌های گذشته برمی‌گردد که آخرین موارد آن در حوزه صنعت پالایشی، پالایشگاه‌های شیراز و گرمانشاه بوده که با نارضایتی، اعتراضات و حواشی وسیع و پی‌درپی همراه بوده و هست، همچنین به این رویداد ناموفق می‌توان ده‌ها مثال دیگر در حوزه صنعت را افزود که خصوصی‌سازی ناموفق و پرمزور از صنایع مهمی همچون هیگو و آونگان نمونه بارزی از آنها بوده، به‌گونه‌ای که موج ورشکستگی آن صنایع و برندهای صاحب‌نام بین‌المللی و اعتراضات گسترده و پی‌درپی کارکنان از کار بی‌کارشه و متاصل آنها کماکان وقت و انرژی بسیاری از مقامات ارشد استانی و کشوری را به خود مصرف داشته است». در این نامه کارکنان خواستار آگاه‌سازی مسئولان از تبعات جبران‌ناپذیر این تصمیم و جلوگیری از انجام آن در این برهه از زمان شده‌اند.

رد دیون ۱۷درصد سهام پالایشگاه به تأمین اجتماعی

علی ابراهیمی، نماینده مردم شازند در مجلس شورای اسلامی دهم که از مخالفان جدی این خصوصی‌سازی محسوب می‌شود، به «شرق» می‌گوید: «پالایشگاه امام خمینی شازند از جمله پالایشگاه‌های استراتژیک کشور است که در دوران تحریم نقش درخورتوجیه در تأمین سوخت، انرژی و خوراک برخی واحدهای پتروشیمی داشته است. این پالایشگاه به نسبت پالایشگاه‌های دیگر کشور، نو و مدرن است و واگذاری آن، آن هم در قالب رد دیون و بدهی دولت به تأمین اجتماعی، اتفاقی فوق‌العاده نگران‌کننده است». ابراهیمی ادامه می‌دهد: «به دنبال واگذاری‌های ناموفق به اسم خصوصی‌سازی و پرکنده‌سازی واحدهای صنعتی و گسستن زنجیره ارزش شرکت‌های پالایشی در دولت‌های پیشین و نیز دولت کنونی، این تصمیم‌گیری ایجاد می‌شود که سپردن تصمیم‌گیری‌های مهم به اشخاص غیرخبره چه تبعات سهمگینی می‌تواند بر اقتصاد و امنیت کشور داشته باشد؟ درحالی‌که این اموال، بیت‌المال است و دولت حق ندارد آن را به تاراج بگذارد». او با اشاره به تأکید صاحب‌نظران و تصویب ممنوعیت واگذاری بنگاه‌ها به نام رد دیون دولت به نهادهای عمومی می‌افزاید: «با وجود این مخالفت‌ها باز شاهدیم که ۱۷ درصد از سهام شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند در فهرست واگذاری و سازمان تأمین

اقتصاد

نامه کارکنان پالایشگاه امام خمینی شازند اراک به آیت‌الله درینجف‌آبادی در اعتراض به رد دیون

مبادله عجیب در کارنامه دولت

اجتماعی قرار گرفته است تا مقدمات تکه‌تکه‌شدن این ثروت ملی به نام مردمی‌سازی اقتصاد توسط دولت دوازدهم فراهم شود. این در حالی است که می‌توان بر این واگذاری ایرادهای اساسی از جمله: فریب‌کردن مجموعه شستا، تضعیف مدیریت و یکپارچگی شرکت، رجحان نیروهای سیاسی بر نیروهای تخصصی در آینده آن، ایجاد ناامنی شغلی، بروز تبعات اجتماعی برای شهرستان شازند و عدم انجام مسئولیت‌های اجتماعی این مجموعه با توجه به اولویت سود بر مسئولیت اجتماعی در واحدهای واگذارشده قبلی، ورود بیش از پیش این مجموعه به مسائل سیاسی محلی و... را نام برد که از این حیث اقدامی نادرست است». ابراهیمی با اشاره به نامه‌ای که با همین مضمون خطاب به رئیس‌جمهور نوشته است، ادامه می‌دهد: «ما فعلاً آدامگی و شرایط این‌گونه اقدامات را نداریم. واگذاری این پالایشگاه نیز سرنوشت هیگو، هفت‌تپه و... را پیدا خواهد کرد. ما ابتدا باید فضا را برای بخش خصوصی واقعی فراهم کنیم و بعد هم در قبال پیمان‌های محکم و حتی خرید خدمت و... به‌نحوی‌که ماهیت ملی‌بودن صنعت نفت را خدشه‌دار نکند، برای خصوصی‌سازی اقدام کنیم که آن هم سال‌های سال طول می‌کشد؛ بنابراین از ردیون در قبال بدهی‌های گذشته یعنی صنعت نفت با این اهمیت را به مخاطره نداشتن».

شرایط فراهم نباشد، دولتی‌م‌اندن ارجح است

شهاب‌الدین متاجی، کارشناس حوزه نفت و گاز در بیان اهمیت این پالایشگاه در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: «پالایشگاه امام خمینی شازند اراک در میان پالایشگاه‌های نفت خام، از نظر توسعه‌یافتگی، مهم‌ترین پالایشگاه کشور است. در این پالایشگاه با ظرفیت ۲۵۰ هزار بشکه در روز، برای اولین‌بار در کشور طرح تبدیل نفت‌کوره به محصولات سبک‌تر و ارزشمندتر اجرا شده است. این پالایشگاه تأمین‌کننده بخش بزرگی از بنزین و نفت‌گاز یورو ۴ و یورو ۵ برای کشور است. این پالایشگاه تقریباً همه واحدهای فرایندی را در خود جای داده است. واحدهایی مانند تصفیه و تبدیل کاتالیستی برای تولید بنزین یورو ۵، تصفیه نفت سفید برای تولید سوخت جت، تصفیه هیدروژنی-کاتالیستی برای تولید نفت‌گاز یورو ۵، واحد تولید پروپیلن، واحد تصفیه هیدروژن- کاتالیستی برای تولید سوخت کشتی، واحد مولکول‌شکنی نفت‌کوره برای تولید بنزین و نفت‌گاز و اولفین‌ها، همچنین تصفیه نفت‌کوره امکان ایجاد تأسیسات لازم برای تولید ماده ارزشمند کک نفتی را فراهم آورده است. چنین مجتمع بزرگ و پیشرفته‌ای توسط مدیریت متخصص و توسعه‌ای در زمینه‌های علمی، فنی، مالی و اقتصادی اداره می‌شود و برای حفظ پیشرفت بیشتر بهبود و تداوم این سبک مدیریتی، حیاتی است». به گفته او: «اهمیت پالایشگاه فوق‌ایجاب می‌کند که برای اجرای اصل ۴۴ قانون

فعالان اقتصادی از وضع مالیات‌های سنگین گله دارند

مهندسی هیئت‌های حل اختلاف

تأمین اجتماعی و بانک‌ها هم مطرح بود. موارد زیادی بود که دولت باید به آن توجه می‌کرد. فصل ابلاغ اظهارنامه‌های مالیاتی در اردیبهشت و خرداد شروع می‌شود. بعد از سال مالی برای بیشتر شرکت‌ها عمده، صورت‌حساب‌هایی که صادر شده نشان از این دارد که نه‌تنها هیچ فرصتی به آنها داده نشده است؛ بلکه اغلب براساس تعابیر و تفسیر خود، اعداد بزرگ‌تری برای مالیات تخصیص داده‌اند تا از واحدهای صنعتی مالیات اخذ کنند. او ادامه می‌دهد: بین فعالان اقتصادی این مسئله وجود دارد که اگر دولت به ما کمک نکرد، قرار نبود این قدر ما را گیر بیندازد. در صورت‌حساب‌هایی که ادارات مالیات ارائه می‌کنند، ارقام سرسام‌آوری هست که به نظر من باید به آن توجه جدی شود.

قانونی که اجرا نشد

جلیل کاریبخش، نایب‌رئیس اول کمیسیون مالیات، کار و تأمین اجتماعی اتاق ایران نیز درباره دلیل اخذ مالیات سنگین از واحدهای اقتصادی به «شرق» می‌گوید: مطابق قانون و قانون اصلاحی مالیاتی که از ابتدای سال ۹۵ اجرا شده است، سازمان امور مالیاتی می‌توانست سه سال از قانون قبلی هم استفاده کند، ولی در سال ۹۸ باید براساس اطلاعات و داده‌هایی که فعالان اقتصادی می‌دهند و از آن طرف نظام جامع مالیاتی در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار می‌دهد یا آماری که از بانک‌ها و مراجع مختلف می‌گیرند، وضع مالیات صورت می‌گرفت و ارقام تعیین‌شده از مؤدی اخذ می‌شد. او اضافه می‌کند: براساس روش گذشته، مؤدی مالیاتی اظهار می‌کرد و سازمان امور مالیاتی براساس دفتر هزینه‌ها و درآمدها به صورت علی‌الرأس محاسبات را انجام می‌داد اما از ابتدای سال ۹۸ سازمان امور مالیاتی حق استفاده از روش علی‌الرأس را نداشت. باید به استناد مدارک و مستندات تشخیص خود را انجام می‌داد. به گفته کاریبخش در قانون اصلاحی تلاش شده بود ممیزمجوری کمتر مبنای تشخیص داشته و مؤدی حاضر گزارش می‌دهد می‌شود که همچنان ممیزها با صلاحیت شخصی خود بنا به هر دلیلی دفتر مالی مؤدی را رد می‌کنند و قانون رسیدگی علی‌الرأس که نباید در سال ۹۸ وجود می‌داشت، متأسفانه همچنان ادامه یافته است. مشا‌هده شده است که سازمان امور مالیاتی سلیقه‌ای رفتار می‌کند و به استناد مدارک و مستندات رسیدگی را انجام نمی‌دهد. او اضافه می‌کند: ضمن اینکه دادرسی مالیاتی هم به‌شدت ضعیف است. اگر مؤدی به تشخیص مالیات معترض باشد، اعتراض به مراجع رسیدگی می‌رود. طبق قانون مراجع رسیدگی به شکایات در سازمان امور مالیاتی شکل می‌گیرد. این مراکز به‌نوعی دادگاه هستند و متأسفانه دادگاه در خانه یکی از طرفین دعوا شکل می‌گیرد. این خیلی زیننده نیست و عدالتی در دادرسی وجود ندارد.

درخواست تغییر محل تشکیل هیئت حل اختلاف

نایب‌رئیس اول کمیسیون مالیات، کار و تأمین اجتماعی اتاق ایران یادآور می‌شود: قانون‌گذار اجازه داده است که محل هیئت حل اختلاف در سازمان امور مالیاتی باشد. پیشنهاد ما این است که هیئت حل اختلاف در یک محل بی‌طرف باشد. همان‌طور‌که دادگاه در خانه یکی از اصحاب دعوا شکل نمی‌گیرد، باید هیئت حل اختلاف در یک جای مستقل شکل بگیرد. او که به نمایندگی از اتاق بازرگانی در تدوین‌ن لایحه اصلاحی مالیات بر ارزش افزوده حضور داشته، از پیشنهاد اتاق برای اصلاح محل دادرسی خبر می‌دهد. کاریبخش می‌گوید: برخی مواد اصلاح شد اما این مسئله هنوز در کشاکش

اساسی، مواد آن با دقت و بررسی کافی و بهره‌گیری کامل از تجربیات قبلی صورت گیرد. لازمه این کار وجود شرایط لازم برای خصوصی‌سازی است. باید اطمینان حاصل شود که خصوصی‌سازی به طریقی و در زمانی انجام شود که به اهداف آن بتوان نائل شد». متاجی می‌افزاید: «مواردی وجود دارد که خصوصی‌سازی نه‌تنها پیش‌رفتی در صنعت ایجاد نکرده است، بلکه آن را کند یا حتی متوقف کرده و لازم است از این موارد تجربیات لازم کسب شود. مواردی مانند طولانی‌شدن پروژه‌ها، متوقف‌شدن پروژه‌ها، ناهماهنگی در تولید بهینه محصولات و ... خصوصی‌سازی هنگامی موفق خواهد بود که صاحبان جدید و مدیران ذی‌ربط، به نکات مورد توجه جامعه علاقه نشان دهند و به آن پایبند باشند. در یک فضای رقابتی، خصوصی‌سازی آثار مثبت خود را بهتر بروز می‌دهد و مدیران را به سمت افزایش کارایی سوق می‌دهد». این کارشناس حوزه نفت و گاز می‌گوید: «بدهی‌ی است در صورتی که شرایط مناسب خصوصی‌سازی ایجاد نشود، ادامه دولتی‌بودن آن ارجح است. خصوصی‌سازی بدون وجود شرایط مناسب، منجر به دستیابی به اهداف آن مانند کاهش هزینه‌ها، افزایش درآمد، جذب سرمایه‌های مردمی، ارتقای کیفیت خدمات و محصولات، نخواهد شد. وجود نهاد رگولاتوری به شفاف‌سازی محیط کسب‌وکار کمک می‌کند و امکان برنامه‌ریزی برای توسعه را توسط مدیران فراهم می‌کند و به صاحبان سرمایه امکان می‌دهد که آگاهانه‌تر وارد فضای کسب‌وکار جدید شوند». این کارشناس ادامه می‌دهد: «انتظار می‌رود درخصوص پالایشگاه اراک اهمیت اقتصادی، فنی و علمی پالایشگاه مورد توجه قرار گیرد و صاحبان سهام به نقش سرمایه‌های تخصص و رعایت دغدغه‌های صنعت پالایش اهمیت ویژه دهند». او در واکنش به اینکه واگذاری در قالب رد دیون به شستا را چگونه ارزیابی می‌کنید، می‌گوید: «در صورتی که اهداف معمول خصوصی‌سازی مانند جذب سرمایه مردمی، بالا بردن بهره‌وری، توسعه صنعت، افزایش درآمد و کاهش تصدی‌گری دولت مدنظر باشد، مشکلی نخواهد بود، اما مواردی مانند پرداخت دیون در آن چارچوب نمی‌گنجد، مگر اینکه مدیران با نگاه به اهداف خصوصی‌سازی انحناب شوند».

نگران شیوه واگذاری هستیم

سیدعلی آقا‌زاده، استاندار مرکزی نیز در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: ۱۷ درصد سهام پالایشگاه امام خمینی شازند اراک به سازمان تأمین اجتماعی واگذار شده است. باقی سهام این پالایشگاه نیز پیرو برنامه سازمان خصوصی‌سازی و طبق اصل ۴۴ قانون اساسی مقرر است حتماً واگذار شود. بنابراین واگذاری آن قانون است و سازمان خصوصی‌سازی نیز موظف است این کار را انجام دهد». آقا‌زاده بااین‌حال برای این واگذاری، شروطی قائل است: «شیوه واگذاری در اینجا دارای اهمیت بالایی است و نگرانی‌هایی را ایجاد کرده است. به عقیده من، بهترین نوع واگذاری آن است که بخش دیگری از سهام این پالایشگاه به سازمان تأمین اجتماعی واگذار شده (در حدود همین ۱۷ درصد) تا کرسی مدیریتی از آن این سازمان باشد و مابقی سهام آن را در بازار سرمایه به صورت خرد عرضه کنند. دراین‌صورت شرایط برای آنکه یک واگذاری سالم و بدون مسئله انجام شده باشد، ایجاد می‌شود. از سویی به سبب عرضه سهام به صورت خرد، نظارت مردم بر آن نیز وجود خواهد داشت». استاندار مرکزی در واکنش به نقد سیاسی‌کاری در شرکت سرمایه‌گذاری سازمان تأمین اجتماعی (شتسا) می‌گوید: «با توجه به تجربه‌ها و سابقه تأمین اجتماعی در بنگاه‌داری، به نظر می‌رسد این سازمان کمتر از بخش‌های دیگری همچون ایدرو و... دچار حواشی سیاسی شود».

باید تغییر کند. حجت‌الله درنیکیان در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به دوشیفته‌شدن معاملات بازار سرمایه، اظهار کرد: دوقسمتی‌شدن معاملات بازار سرمایه یک راحل موقت برای کاهش فشار بار روی هسته تا پیاده‌سازی راحل‌های جایگزین بود. در واقع این سیاست بیشتر به کنترل عملکرد هسته معاملات برمی‌گردد. او درباره راحل هسته معاملات توضیح داد: خربه هسته معاملات در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ انجام شد و تا ۱۳۸۸ زمان برد؛ یعنی تکنولوژی و نیازمندی‌ها مربوط به آن سال‌ها بود و پس از آن نیز به دلیل تحریم‌ها تا سال ۱۳۹۵ به‌روزرسانی هسته صورت نگرفت. در سال ۱۳۸۵ نیز درآمد کارگزاری‌ها در این حد نبود که بخواهند در حوزه IT سرمایه‌گذاری سنگینی انجام دهند. تعدادی از شرکت‌های IT که به قرار است سازمان امور مالیاتی افزایش یافته است. کاریبخش پیشنهاد می‌دهد که اگر قرار است سازمان امور مالیاتی درآمدی تشخیص دهد، باید از محل پایه‌های جدید مالیاتی آن را کسب کند نه اینکه از فعالان شناخته‌شده‌ای که در گذشته بوده‌اند، مالیات‌ستانی کند.

انحراف در کارانه ممیزها

نایب‌رئیس اول کمیسیون مالیات، کار و تأمین اجتماعی اتاق ایران، درباره اثر دریافت کارانه توسط ممیزها در اخذ مالیات‌های ناعادلانه می‌گوید: به موجب قانون یک درصد از درآمدهای سازمان مالیاتی تحت عنوان کارانه و مشوق به کارکنان سازمان امور مالیاتی تعلق می‌گیرد که انگیزه وصول را افزایش می‌دهد. او ادامه می‌دهد: پیشنهاد اصلاح این مسئله را در قانون مالیات بر ارزش افزوده دادیم که متأسفانه در صحن مجلس رأی نیابرد. کاریبخش با اشاره به گزارش تخلفات مربوط به کارانه یک‌درصدی می‌گوید: براساس گزارش دیوان محاسبات در سال ۹۸، در این بودجه (کارانه یک‌درصدی) انحرافات شدیدی وجود داشته است. این مبلغ صرف کارکنان سازمان امور مالیاتی نشده و براساس گزارش دیوان محاسبات، صرف جابجایی که با سازمان ارتباط نداشته‌اند، شده است. او اضافه می‌کند: کماکان در قانون مالیات مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده که هنوز قانون جاری هست، یک درصد کارانه اعمال می‌شود، یعنی اگر ۲۰۰ هزار میلیارد تومان مالیات در کشور وصول شود، دو هزار میلیارد تومان آن کارانه کارکنان است.

نایب‌رئیس اول کمیسیون مالیات، کار و تأمین اجتماعی اتاق ایران نحوه تشخیص مالیات در ایران را دارای ایراد توصیف می‌کند. او تأکید می‌کند: به موجب قانون اصلاحی باید این روند اصلاح می‌شد، اما متأسفانه بازخورد مناسبی ندیدیم و تاکنون اصلاحیه تشخیص صورت نگرفته است. دادرسی هم به‌شدت مشکل دارد. کاریبخش بیان می‌کند: مکان‌های مراجع رسیدگی به دعاوی هم مشکل دارند و از سوی سازمان مالیاتی مهندسی می‌شوند. وقتی دادگاه در محل حضور یکی از طرفین دعوا باشد، قطعاً مهندسی می‌شود. او با اشاره به ماده ۲۴۴ امور مالیات‌ها، ترکیب هیئت‌های حل اختلاف دعاوی مالیاتی را متشکل از نمایندگان سازمان امور مالیاتی، دادگستری و نماینده مؤدی اعلام می‌کند. نایب‌رئیس اول کمیسیون مالیات، کار و تأمین اجتماعی اتاق ایران می‌گوید: متأسفانه در هیئت‌های زیادی دیده شده است که نمایندگان دادگستری انگیزه کافی برای حضور در جلسات را ندارند. قوه قضائیه در بحث چهارتا رانج ورود می‌کند اما درباره مالیاتی که به‌ناحق مطالبه می‌شود و خدای نکرده موجب تعطیلی یک واحد می‌شود، حساسیت ندارند. او ادامه می‌دهد: تقاضای ما این است که قوه قضائیه در این حوزه هم مثل دیگر حوزه‌های مرتبط با جرم‌های معمولی که در جامعه صورت می‌گیرد، ورود پیدا کند و با حساسیت بیشتری این مسئله را پیگیری کند.

بخش خبر

۵ محور تحقیق وتفحص از سازمان برنامه وبودجه

● عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با بیان اینکه مباحثی درباره فشار و مذاکره در تخصیص بودجه دستگاه‌ها شنیده شده است، گفت: طرح تحقیق‌وتفحص از سازمان برنامه و بودجه کشور پنج محور اصلی دارد. احسان ارکانی در گفت‌وگو با تسنیم، با اشاره به اینکه طرح تحقیق‌وتفحص از سازمان برنامه و بودجه‌های عمرانی در دستگاه‌های گفت: هم‌اکنون به صورت الکترونیکی تعداد زیادی از نمایندگان مجلس از تحقیق‌وتفحص مذکور حمایت کرده‌اند و طرح تقدیم هیئت‌رئیس مجلس شده است. به گفته ارکانی، یکی از محورهای اصلی این تحقیق‌وتفحص از نحوه تهیه، تخصیص و توزیع بودجه سالانه و بودجه‌های عمرانی در دستگاه‌های عمرانی و استان‌هاست. وی افزود، مباحثی درباره فشار و مذاکره در تخصیص بودجه دستگاه‌ها شنیده شده است که شفاف‌شدن این موارد یکی از دغدغه‌های اصلی طراحان تحقیق‌وتفحص از سازمان برنامه و بودجه است. عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس گفت: تشکیل‌نشدن جلسات کمیته تخصیص سازمان برنامه و بودجه و نحوه تحصیل و تخصیص منابع حاصل از هزدمندی یارانه‌ها از دیگر محورهای این تحقیق‌وتفحص است. وی افزود: حامل‌های انرژی به صورت سالانه طبق قانون هزدمندی یارانه‌ها افزایش قیمت دارد و منابع حاصل از آن باید صرف موارد مشخص شود، اکنون باید مشخص شود چه میزان منابع به دست آمده و سازمان برنامه و بودجه هم این منابع را به چه شکل و در کجا مصرف کرده است. عضو کمیسیون نظارت بر جهش تولید مجلس تأکید کرد همچنین به‌عنوان محور چهارم نحوه واگذاری اوراق خزانه به پیمانکاران در این طرح بررسی و مشخص خواهد شد که به چه شکل در سازمان برنامه و بودجه و دولت این فرایند انجام شده است. عضو کمیسیون اصل نود مجلس گفت: بررسی وضعیت امور استخدامی و مدیریت سرمایه انسانی در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی سابق از سال ۹۳ تا ۹۷ قبل از جداسازی سازمان برنامه از سازمان مدیریت محور پنجم این تحقیقات است.

۳ راه‌حل برای رفع اختلالات هسته معاملات بورس

● ستاریوی دوقسمتی‌شدن ساعت معاملات بورسی از ۲۷ مرداد به منظور جلوگیری از اختلالات هسته اجرا نشد؛ راحلی که عمر آن فقط دو روز بود و یک کارشناس بازار سرمایه که بر موقتی‌بودن این راحل تأکید دارد، معتقد است که معماری معاملات و مهندسی باید تغییر کند. حجت‌الله درنیکیان در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به دوشیفته‌شدن معاملات بازار سرمایه، اظهار کرد: دوقسمتی‌شدن معاملات بازار سرمایه یک راحل موقت برای کاهش فشار بار روی هسته تا پیاده‌سازی راحل‌های جایگزین بود. در واقع این سیاست بیشتر به کنترل عملکرد هسته معاملات برمی‌گردد. او درباره راحل هسته معاملات توضیح داد: خربه هسته معاملات در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ انجام شد و تا ۱۳۸۸ زمان برد؛ یعنی تکنولوژی و نیازمندی‌ها مربوط به آن سال‌ها بود و پس از آن نیز به دلیل تحریم‌ها تا سال ۱۳۹۵ به‌روزرسانی هسته صورت نگرفت. در سال ۱۳۸۵ نیز درآمد کارگزاری‌ها در این حد نبود که بخواهند در حوزه IT سرمایه‌گذاری سنگینی انجام دهند. تعدادی از شرکت‌های IT که به قرار است سازمان امور مالیاتی افزایش یافته است. کاریبخش پیشنهاد می‌دهد که اگر قرار است سازمان امور مالیاتی درآمدی تشخیص دهد، باید از محل پایه‌های جدید مالیاتی آن را کسب کند نه اینکه از فعالان شناخته‌شده‌ای که در گذشته بوده‌اند، مالیات‌ستانی کند. او با اشاره به دوشیفته‌شدن معاملات بازار سرمایه، اظهار کرد: دوقسمتی‌شدن معاملات بازار سرمایه یک راحل موقت برای کاهش فشار بار روی هسته تا پیاده‌سازی راحل‌های جایگزین بود. در واقع این سیاست بیشتر به کنترل عملکرد هسته معاملات برمی‌گردد. او درباره راحل هسته معاملات توضیح داد: خربه هسته معاملات در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ انجام شد و تا ۱۳۸۸ زمان برد؛ یعنی تکنولوژی و نیازمندی‌ها مربوط به آن سال‌ها بود و پس از آن نیز به دلیل تحریم‌ها تا سال ۱۳۹۵ به‌روزرسانی هسته صورت نگرفت. در سال ۱۳۸۵ نیز درآمد کارگزاری‌ها در این حد نبود که بخواهند در حوزه IT سرمایه‌گذاری سنگینی انجام دهند. تعدادی از شرکت‌های IT که به قرار است سازمان امور مالیاتی افزایش یافته است. کاریبخش پیشنهاد می‌دهد که اگر قرار است سازمان امور مالیاتی درآمدی تشخیص دهد، باید از محل پایه‌های جدید مالیاتی آن را کسب کند نه اینکه از فعالان شناخته‌شده‌ای که در گذشته بوده‌اند، مالیات‌ستانی کند.

اینکه برای رفع مشکل اختلال هسته معاملاتی، سه راحل وجود دارد، توضیح داد: راحل اصلی این است که هسته معاملات آن تکنولوژی قدیمی دارد، عوض شود. این راحل از طریق وندوره‌های ایرانی که می‌توانند هسته معاملات داخلی بنویسند و همچنین وندوره‌های خارجی که نگران تحریم‌ها نیستند و راه‌هایی برای خرید و انتقال تکنولوژی نیز وجود دارد، در حال پیگیری است. این کارشناس ادامه داد: راحل دوم این است که تعداد هسته‌های مجیک معاملات بیشتر شود. درحال‌حاضر دو هسته مجیک وجود دارد: هسته بورس و هسته فرابورس. البته کاربر متوجه جادبودن هسته معاملات نمی‌شود.

● مدیر مطالعات اقتصادی بورس کالا گفت: تا یک ماه آینده با انتشار اوراق سلف موازی استاندارد، مسکن در بورس کالا پیش‌فروش می‌شود. به گزارش تسنیم، جواد فلاح درباره اوراق سلف موازی استاندارد گفت: بورس کالا به دنبال جلب منافع از بازار سرمایه برای تأمین مالی ساخت مسکن است، بر همین اساس به دنبال عرضه اوراق سلف موازی استاندارد هستیم.

وی ادامه داد: امیدنامه اوراق سلف موازی استاندارد توسط شرکت سرمایه‌گذاری مسکن وابسته به بانک عامل حوزه مسکن تهیه و به بورس کالا تحویل شده است. این مقام مسئول افزود: عرضه این اوراق به افراد امکان می‌دهد تا براساس پولی که در اختیار دارند، اقدام به پیش‌خرید مسکن کنند. مدیر مطالعات اقتصادی و سنجش ریسک بورس کالا ادامه داد: افراد می‌توانند به صورت متری و در قالب هر واحد، هر میزان مترمربع مسکن را خریداری کنند.